

Sannolikhetskalkyl

Här nedan några skisserade tankar över hur tillverkningen av det nya fasad-
beklädnadsmaterialet "Vrigstadsgranit" bör kunna tillgå. Materialet är lätt
arbetat i alla faser utom i skjutning. För att kunna bryta det, fordras
kanske samma metod som användes vid marmorbrytning s.k. kanalborrning. Detta
innebär att det borrar hål vid hål så blocket till sist blir framtaget helt
fristående ur sitt fasta klyft. Vid bergbrottet erfordras kompressor med
drivkraft och ett större antal borrar med hårdmetallskär. Bergkran med stor
lyftförmåga blir nödvändig. Bergbrottet behöver nog en arbetarstyrka till
att börja tre man. Efter något års brytning blir det nog nödvändigt med
stenkross för tillvaratagandet av spillet. Till att börja med kan man nog
lämna bort denna krossning till innehavare av krossverk. Till bergbrottet
erfordras byggnad till förvaring av maskiner och redskap. Ett vinterbonat
rum ~~med~~ med eldstad och omklädnadsmöjligheter och tvättställ för de anställ-
da blir även erforderligt.

Sedan materialet brutits transporteras det från Dala i Nydala till fabriken
i Vrigstad. Denna transport sker till en början medels lastbilsåkeri. När
driften stabiliserats och erfarenheten visar att tiden är mogen härtill
anskaffas traktor med släp för dessa transporter och för transporten till
järnvägstation. Efter ankomsten till fabriken lossas godset under en kraf-
tig kran. Det placeras på särskilda bottnar i mått med ramsågens största
sågmått som är omkring 3m längd x 2 m. bred. Denna botten förses med lämmar
i höjd omkring 1,5 m. Sedan stenarna placerats i dessa lådor så tätt och
gediget som möjligt, fylles de uppståndna tomrummen mellan stenarna med
kraftigt cementbruk upp till stenarnas toppar. När detta cementbruk brun-
nit efter några dagar borttagas lämmarna. Nu finns det ett sågblock i ett
stycke vägnande omkring 20 tön. Detta sågblock rullas nu in under sågramen.
Med ~~en~~ en beräknad plattjocklek på det färdiga fabrikatet av 4 cm. måste
man ställa in bladen med 55 cm. inbördes avstånd. I gynnsamma fall skall
man kunna räkna med 33 blad. Med en motorstyrka av 50 hkr. skall sågen
kunna sjunka omkring 50 cm. på 8 timmar. ~~Således~~ Således skulle sågen
kunnat ha avverkat cirka 140 kvm. på tre arbetsskift. Om vi beräkna bort-
fallet till en tredjedel, skulle det ändå ha presterats omkring 90 kvm.
Det skulle alltså kunna åstadkommas 30 kvm

sågad sten per arbetsskift, Till denna prestation skulle åtgå följande antal arbetare. Till brytningen skulle åtgå 6 man. Om de skall hinna med att leverera 9 kbm. på tre dagar blir arbetsprestationen en halv kbm. pr man och dag, en förnämlig prestation. Men materialet är lättborrat. Arbetet ackordsättes efter en tids erfarenhet.

Inläggare till ramsågen två man.

Ramsågare två man. Stålsandvaskare en man. Denna procedur bör snarast mekaniseras. Kantsågare sex man. Rengörare av skivorna från ramsågen två man. Borrare av de nu färdiga skivorna i specialkonstruerad borrar-maskin en man. Summa arbetare 20 man. Prestationen skulle således bli en och en halv kvm. färdig sten per man och dag. Om vi räkna med en dagsinkomst av 30 kr. per man skulle arbetskostnaden bli kr. 20 pr. kvm.

Därtill kommer till bergarrende, frakt från berg till fabrik, kraft, värme sågblad, stålsand, förräntning av anläggning, slitning av maskiner och delar, cement, lön till driftledare skatter etc. till dubbla beloppet. Plattan skulle alltså säljas i Vrigstad till grossisten för kr. 40 pr kvm. Hans försäljningspris skulle alltså bli omkring kr 50 pr kvm.

Mellanskillnaden borde täcka generalagentens omkostnad med frakter, reklam, provision och skatter.

Dessa kalkyler förefaller troliga men är givetsvis inte fullt säkra. Vid stor efterfrågan kan prestationen ~~överbli~~ fördubblas genom två dagskift.